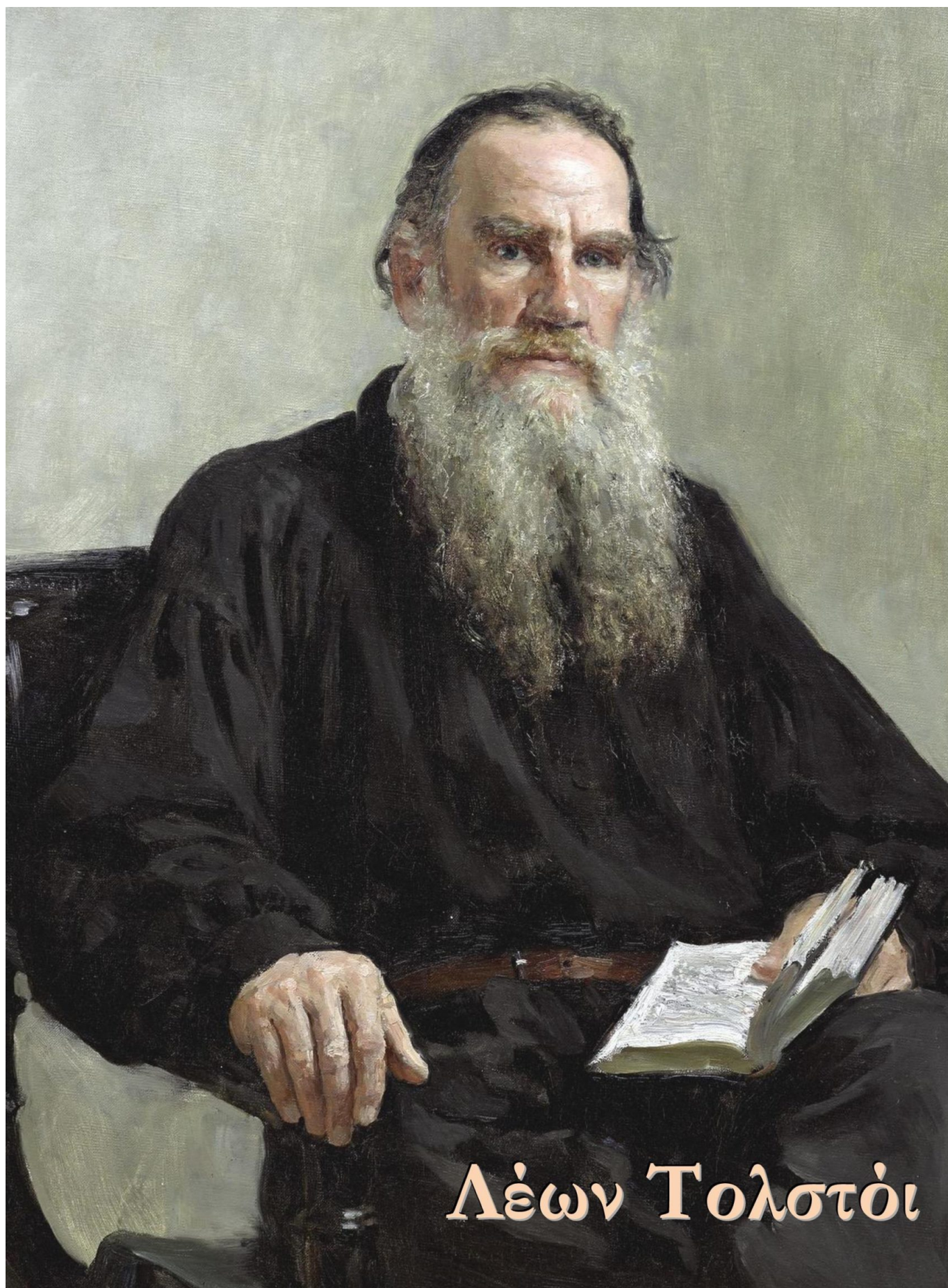

22 Ιουνίου 2022

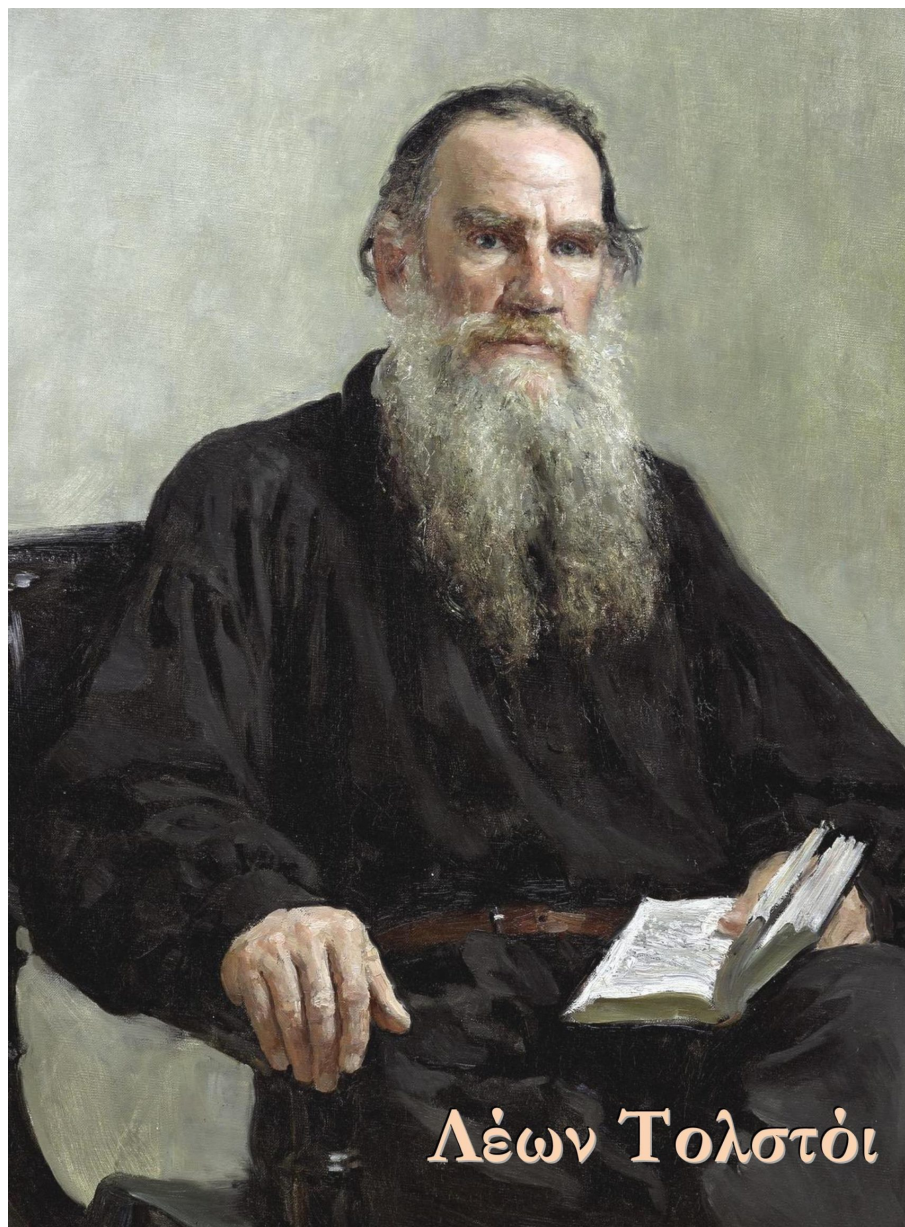
Τὰ τρία ἐρωτήματα (Τολστόϊ Λέων)

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Λογοτεχνία (ποίηση & πεζογραφία)

Λέων Τολστόι

Μία φορᾶ καὶ ἓναν καιρό, ἓνας βασιλιάς σκέφτηκε ὅτι, ἂν ἤξερε πάντοτε τὴν κατάλληλη στιγμή γιὰ ν' ἀρχίζει κάτι, ἂν ἤξερε ποιοὶ εἶναι οἱ κατάλληλοι ἄνθρωποι γιὰ ν' ἀκούει καὶ ποιοὶ εἶναι ἐκεῖνοι πού θὰ 'πρεπε ν' ἀποφεύγει καὶ πάνω ἀπὸ ὅλα, ἂν ἤξερε πάντοτε ποῖο εἶναι τὸ σημαντικότερο πράγμα νὰ κάνει, δὲ θὰ ἀποτύχαινε σὲ ὅ,τι ἐπιχειροῦσε.

Καὶ ὅταν τοῦ ἦρθε αὐτὴ ἡ σκέψη, φρόντισε νὰ διακηρυχθεῖ σὲ ὁλόκληρο τὸ βασίλειό του, ὅτι θὰ ἔδινε σπουδαία ἀμοιβὴ σ' ἐκεῖνον πού θὰ τοῦ μάθαινε, ποῖα εἶναι ἡ κατάλληλη στιγμή γιὰ κάθε ἐνέργεια, ποιοὶ εἶναι οἱ πιὸ ἀναγκαῖοι ἄνθρωποι καὶ πῶς θὰ μπορούσε νὰ ξέρει, ποῖο εἶναι τὸ πιὸ σπουδαῖο πράγμα νὰ κάνει.

Καὶ ἦλθαν σοφοὶ ἄνθρωποι στὸν βασιλιά ἀλλὰ ὅλοι ἔδωσαν διαφορετικὲς ἀπαντήσεις στὰ ἐρωτήματα.

Σ' ἀπάντηση τοῦ πρώτου ἐρωτήματος, μερικοὶ εἶπαν, ὅτι γιὰ νὰ ξέρει κανεὶς τὴν κατάλληλη στιγμή γιὰ κάθε ἐνέργεια, πρέπει νὰ φτιάξει προκαταβολικὰ ἓνα πρόγραμμα ἡμερῶν, μηνῶν καὶ ἐτῶν καὶ νὰ τὸ ἀκολουθήσει πιστά. Μόνον ἔτσι, εἶπαν αὐτοί, θὰ μποροῦσε νὰ γίνει τὸ κάθε τί στὴν κατάλληλη στιγμή. Ἄλλοι δὴλωσαν, ὅτι θὰ ἦταν ἀδύνατο ν' ἀποφασίσει κανεὶς ἐκ τῶν προτέρων τὴν κατάλληλη στιγμή γιὰ κάθε ἐνέργεια ἀλλὰ, ἂν δὲν ἀφήσει τὸν ἑαυτό του νὰ ἀπορροφηθεῖ σὲ μάταιες ἐνασχολήσεις, θὰ μποροῦσε πάντοτε νὰ προσέχει, τί συμβαίνει, καὶ τότε νὰ κάνει, ὅ,τι θὰ ἦταν ἀναγκαῖο. Ἄλλοι πάλι εἶπαν ὅτι, ὅσο κι ἂν πρόσεχε ὁ βασιλιάς ὅ,τι συνέβαινε, θὰ ἦταν ἀδύνατο σὲ ἓναν ἄνθρωπο νὰ ἀποφασίζει σωστὰ, ποῖα εἶναι ἡ κατάλληλη στιγμή γιὰ κάθε ἐνέργεια, γι' αὐτὸ θὰ 'πρεπε νὰ ἔχει ἓνα συμβούλιο ἀπὸ σοφοὺς ἀνθρώπους, ποὺ θὰ τὸν βοηθοῦσαν νὰ καθορίσει τὴν κατάλληλη στιγμή γιὰ κάθε τί.

Ἀλλὰ πάλι, ἄλλοι τοῦ εἶπαν, ὅτι ὑπάρχουν ὀρισμένα πράγματα ποὺ δὲ θὰ μποροῦσαν νὰ περιμένουν νὰ ἐξεταστοῦν ἀπὸ ἓνα συμβούλιο καὶ γιὰ τὰ ὁποῖα πρέπει κανεὶς νὰ ἀποφασίσει ἀμέσως, ἂν θὰ τὰ ἐπιχειρίσει ἢ ὄχι. Γιὰ νὰ μπορεῖ, ὅμως, κανεὶς νὰ τὸ ἀποφασίσει αὐτό, πρέπει νὰ ἐκ τῶν προτέρων νὰ γνωρίζει, τί πρόκειται νὰ συμβεῖ. Μόνο μάγοι μποροῦν νὰ τὸ κάνουν αὐτὸ καὶ, γι' αὐτό, γιὰ νὰ ξέρει κανεὶς τὴν κατάλληλη στιγμή γιὰ κάθε ἐνέργεια, πρέπει νὰ συμβουλευέται μάγους.

Ἐξ' ἴσου ποικίλες ἦταν οἱ ἀπαντήσεις καὶ στὸ δεῦτερο ἐρώτημα. Μερικοὶ εἶπαν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ποὺ χρειάζεται περισσότερο ὁ βασιλιάς εἶναι οἱ σύμβουλοί του ἄλλοι οἱ ἱερεῖς ἄλλοι οἱ γιατροί, ἐνῶ ἄλλοι εἶπαν, ὅτι πιὸ ἀναγκαῖοι εἶναι οἱ πολεμιστές.

Στὸ τρίτο ἐρώτημα, γιὰ τὸ ποῖα εἶναι πιὸ σπουδαία ἐνασχόληση, μερικοὶ ἀπάντησαν, ὅτι πιὸ σπουδαῖο πράγμα στὸ κόσμος εἶναι οἱ ἐπιστῆμες. Ἄλλοι εἶπαν, ὅτι εἶναι ἡ πολεμικὴ ἐπιδεξιότητα, καὶ ἄλλοι πάλι, ὅτι εἶναι ἡ θρησκευτικὴ λατρεία.

Ὅλες οἱ ἀπαντήσεις ἦταν διαφορετικὲς καὶ ὁ βασιλιάς δὲ συμφώνησε σὲ καμιὰ ἀπ' αὐτὲς καὶ σὲ καμιὰ δὲν ἔδωσε σημασία. Ἀλλὰ θέλοντας ἀκόμη νὰ βρεῖ τίς σωστὲς ἀπαντήσεις, ἀποφάσισε νὰ συμβουλευτεῖ ἓναν ἐρημίτη πολὺ γνωστὸ γιὰ τὴν σοφία του.

Ὁ ἐρημίτης ζοῦσε σ' ἓνα δάσος, ἀπ' τὸ ὁποῖο δὲν ἀπομακρυνόταν ποτὲ καὶ δὲ δεχόταν παρὰ τοὺς ἀπλοὺς ἀνθρώπους. Ἔτσι, ὁ βασιλιάς ντύθηκε ἀπλὰ ροῦχα καὶ, πρὶν φτάσει στὸ κελὶ τοῦ ἐρημίτη, κατέβηκε ἀπ' τ' ἄλογό του, ἄφησε πίσω τὴ φρουρά του καὶ πῆγε μόνος του.

Ὅταν πλησίασε ὁ βασιλιάς, ὁ ἐρημίτης ἔσκαβε τὴ γῆ μπροστὰ στὴν καλύβα του. Ὅταν εἶδε τὸ βασιλιά, τὸν χαιρέτησε καὶ συνέχισε νὰ σκάβει. Ὁ ἐρημίτης ἦταν ἄνθρωπος ἀσθενικὸς καὶ ἀδύνατος καὶ κάθε φορὰ ποὺ σφήωνε τὴν ἀξίνα του στὴν γῆ γιὰ νὰ σηκώσει λίγο χῶμα, ἀνάπνεε βαριά.

Ὁ βασιλιάς τὸν πλησίασε καὶ τοῦ εἶπε: «Ἦρθα σε 'σένα, σοφὲ ἐρημίτη, γιὰ νὰ σὲ ρωτήσω τρία πράγματα: Πῶς θὰ μάθω νὰ κάνω τὸ κατάλληλο πράγμα στὴν κατάλληλη στιγμή, ποιοὶ εἶναι οἱ ἄνθρωποι ποὺ χρειάζομαι περισσότερο καὶ, ἐπομένως, ποιοὺς θὰ πρέπει νὰ προσέχω περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ ποιὲς ὑποθέσεις εἶναι πιὸ σπουδαῖες καὶ χρειάζονται περισσότερο προσοχή»;

Ὁ ἐρημίτης ἄκουσε τὸ βασιλιά ἀλλὰ δὲν ἔδωσε καμιὰ ἀπάντηση. Μόνο ἔφτυσε στὶς παλάμες του καὶ ξανάρχισε τὸ σκάψιμο.

«Εἶσαι κουρασμένος», εἶπε ὁ βασιλιάς, «ἄσε με νὰ πάρω τὴν ἀξίνα καὶ νὰ δουλέψω ἐγὼ λίγο γιὰ σένα».

«Εὐχαριστῶ», εἶπε ὁ ἐρημίτης καὶ δίνοντας τὴν ἀξίνα στὸ βασιλιά κάθησε κάτω στὸ χῶμα.

Ὅταν ἔσκαψε ὁ βασιλιάς δύο αὐλάκια, σταμάτησε καὶ ἐπανέλαβε τὰ ἐρωτήματά του. Ὁ ἐρημίτης καὶ πάλι δὲν ἀπάντησε ἀλλὰ σηκώθηκε, ἄπλωσε τὸ χέρι του νὰ πάρει τὴν ἀξίνα καὶ εἶπε: «Ξεκουράσου τώρα λίγο καὶ ἄσε μένα νὰ δουλέψω λιγάκι».

Ὁ βασιλιάς, ὅμως, δὲν τοῦ ἔδωσε τὴν ἀξίνα καὶ συνέχισε νὰ σκάβει. Πέρασε μία ὥρα καὶ ἄλλη μία. Ὁ ἥλιος ἄρχισε νὰ δύει πίσω ἀπ' τὰ δέντρα καὶ ὁ βασιλιάς στὸ τέλος σφήνωσε τὴν ἀξίνα στὸ χῶμα καὶ εἶπε: «Ἦρθα σὲ σένα σοφὲ ἄνθρωπε γιὰ μία ἀπάντηση στὰ ἐρωτήματά μου. Ἄν δὲν μπορεῖς νὰ μοῦ δώσεις καμιὰ, πές το μου νὰ γυρίσω στὸ σπίτι μου».

«Νά, κάποιος ἔρχεται τρέχοντας», εἶπε ὁ ἐρημίτης. «Ἄς δοῦμε ποιὸς εἶναι».

Ὁ βασιλιάς γύρισε καὶ εἶδε ἓναν γενειοφόρο ἄνδρα νὰ ἔρχεται τρέχοντας ἀπὸ τὸ δάσος, σφίγγοντας μὲ τὰ χέρια του τὸ στομάχι του, ἀπ' τὸ ὁποῖο ἔτρεχε ποτάμι τὸ αἷμα. Ὅταν πλησίασε τὸν βασιλιά, ἔπεσε λιπόθυμος στὸ χῶμα βγάζοντας ἓναν ἐλαφρὸ ἀναστεναγμό. Ὁ βασιλιάς καὶ ὁ ἐρημίτης ξεκούμπωσαν τὰ ροῦχα του. Ὑπῆρξε ἓνα μεγάλο τραῦμα στὸ στομάχι του. Ὁ βασιλιάς τὸ ἔπλυνε ὅσο καλλίτερα

μποροῦσε καὶ τὸ ἔδεσε μὲ τὸ μαντήλι του καὶ μὲ μία πετσέτα, ποὺ τοῦ ἔδωσε ὁ ἔρημίτης. Ἀλλὰ τὸ αἷμα δὲ σταματοῦσε νὰ τρέχει καὶ ὁ βασιλιάς ξανὰ καὶ ξανὰ ἄλλαζε τὸν ἐπίδεσμο, μουσκεμένο ἀπὸ καυτὸ αἷμα, τὸν ἔπλενε καὶ ξανάδενε τὸ τράυμα. Ὅταν σταμάτησε νὰ τρέχει τὸ αἷμα, ὁ πληγωμένος συνῆλθε καὶ ζήτησε κάτι νὰ πιεῖ. Ὁ βασιλιάς ἔφερε φρέσκο νερὸ καὶ τοῦ τὸ ἔδωσε. Στὸ μεταξὺ, ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ ἄρχισε νὰ κρυώνει. Ἔτσι, ὁ βασιλιάς μὲ τὴ βοήθεια τοῦ ἔρημίτη μετέφερε τὸν πληγωμένο στὴν καλύβα καὶ τὸν ξάπλωσε στὸ κρεβάτι. Ὅταν ξάπλωσε στὸ κρεβάτι ὁ πληγωμένος, ἔκλεισε τὰ μάτια του καὶ ἡσύχασε ἀλλὰ ὁ βασιλιάς ἦταν τόσο κουρασμένος ἀπ’ τὸ περπάτημα καὶ τὴ δουλειὰ ποὺ εἶχε κάνει, ποὺ κάθησε στὸ κατώφλι καὶ τὸν πῆρε καὶ αὐτὸν ὁ ὕπνος τόσο βαθιά, ὥστε κοιμήθηκε συνέχεια ὅλη τὴν καλοκαιριάτικη νύχτα. Ὅταν ξύπνησε τὸ πρωί, πέρασε πολλὴ ὥρα πρὶν μπορέσει νὰ θυμηθεῖ ποὺ ἦταν ἢ ποιὸς ἦταν ὁ ἄγνωστος γενειοφόρος ἄνδρας, ποὺ ἦταν ξαπλωμένος στὸ κρεβάτι καὶ τὸν κοίταζε ἔντονα καὶ μὲ φλογισμένα μάτια.

«Συγχώρεσέ με», εἶπε ὁ γενειοφόρος ἄνδρας μὲ μία ἀσθενικὴ φωνή, ὅταν εἶδε, ὅτι ὁ βασιλιάς εἶχε ξυπνήσει καὶ τὸν κοίταζε.

«Δὲ σὲ ξέρω καὶ δὲν ἔχω τίποτε νὰ σοῦ συγχωρήσω», εἶπε ὁ βασιλιάς.

«Ἐσὺ δὲ μὲ ξέρεις ἀλλὰ ἐγὼ σὲ ξέρω. Εἶμαι αὐτὸς ὁ ἐχθρὸς σου, ποὺ ὀρκίστηκε νὰ πάρει ἐκδίκηση ἀπὸ σένα, γιατί ἐκτέλεσες τὸν ἀδελφὸ του καὶ κατάσχεσες τὴν περιουσία του. Ἦξερα, πὼς εἶχες πάει μόνος σου νὰ δεῖς τὸν ἔρημίτη καὶ ἀποφάσισα νὰ σὲ σκοτώσω στὴν ἐπιστροφή. Ἀλλὰ πέρασε ἡ ἡμέρα καὶ δὲν γύρισες. Ἔτσι βγῆκα ἀπ’ τὴν ἐνέδρα μου καὶ ἔπεσα στοὺς φρουροὺς σου καὶ αὐτοὶ μὲ ἀναγνώρισαν καὶ μὲ τραυμάτισαν. Τοὺς ξέφυγα ἀλλὰ θὰ εἶχα πεθάνει ἀπ’ τὴν αἱμορραγία, ἂν ἐσὺ δὲν εἶχες φροντίσει τὸ τραῦμα μου. Ἐγὼ ἤθελα νὰ σὲ σκοτώσω κι ἐσὺ μοῦ ἔσωσες τὴν ζωή. Τώρα, ἂν ζήσω, κι ἂν τὸ θέλεις κι ἐσύ, θὰ σὲ ὑπηρετήσω σὰν ὁ πιὸ πιστὸς σου σκλάβος καὶ θὰ ζητήσω ἀπ’ τοὺς γιούς μου νὰ κάνουν τὸ ἴδιο. Συγχώρεσέ με».

Ὁ βασιλιάς ἦταν πολὺ εὐχαριστημένος ποὺ εἶχε συμφιλιωθεῖ τόσο εὐκόλα μὲ τὸν ἐχθρό του καὶ ποὺ εἶχε κάνει ἓνα φίλο καὶ, ὅχι μόνον τὸν συγχώρεσε ἀλλὰ εἶπε, ὅτι θὰ ἔστελνε τοὺς ὑπηρέτες του καὶ τὸν προσωπικό του γιατρὸ νὰ τὸν φροντίσουν καὶ ὑποσχέθηκε νὰ τοῦ ξαναδώσει τὴν περιουσία του.

Ἀφοῦ ἔφυγε ἀπ' τὸν πληγωμένο ὁ βασιλιάς, πῆγε ἔξω στὸν ἐξώστη καὶ κοίταξε τριγύρω νὰ βρεῖ τὸν ἐρημίτη. Ἦθελε πρὶν φύγει, νὰ τὸν παρακαλέσει ἀκόμη μία φορὰ νὰ ἀπαντήσει στὰ ἐρωτήματα ποὺ τοῦ εἶχε κάνει. Ὁ ἐρημίτης ἦταν ἔξω γονατισμένος καὶ φύτευε σπόρους στ' αὐλάκια ποὺ ἔχαν σκαφεῖ τὴν προηγούμενη μέρα.

Ὁ βασιλιάς τὸν πλησίασε καὶ τοῦ εἶπε: «Γιὰ τελευταία φορὰ σὲ παρακαλῶ, ἀπάντησε στὰ ἐρωτήματά μου, σοφὲ ἄνθρωπε». «Μὰ ἔχουν ἤδη ἀπαντηθεῖ», εἶπε ὁ ἐρημίτης, σκύβοντας ἀκόμα στ' ἀδύνατα πόδια του καὶ κοιτάζοντας πρὸς τὸ βασιλιά ποὺ στεκόταν μπροστά του.

«Πῶς ἀπαντήθηκαν; Τί ἐννοεῖς;», εἶπε ὁ βασιλιάς.

«Δὲ βλέπεις;», ἀπάντησε ὁ ἐρημίτης. «Ἄν δὲν εἶχες λυπηθεῖ χθὲς τὴν ἀδυναμία μου καὶ δὲν εἶχες σκάψει γιὰ μένα τ' αὐλάκια ἀλλὰ εἶχες φύγει, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος θὰ σοῦ εἶχε ἐπιτεθεῖ καὶ θὰ εἶχες μετανοιώσει ποὺ δὲν ἔμεινες μαζί μου. Ἔτσι ἡ πιὸ σπουδαία στιγμή ἦταν ὅταν ἔσκαβες τ' αὐλάκια, κι ἐγὼ ἤμουν ὁ πιὸ σπουδαῖος ἄνθρωπος καὶ τὸ νὰ μοῦ κάνεις καλὸ ἦταν ἡ πιὸ σπουδαία δουλειά. Ὑστερα, ὅταν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἦρθε σὲ μᾶς, ἡ πιὸ σπουδαία στιγμή ἦταν ὅταν τὸν φρόντιζες, γιατί ἂν δὲν εἶχες δέσει τὸ τραῦμα του, θὰ πέθαινε χωρὶς νὰ συμφιλιωθεῖ μαζί σου. Ἔτσι αὐτὸς ἦταν ὁ πιὸ σπουδαῖος ἄνθρωπος καὶ αὐτὸ ποὺ ἔκανες γι' αὐτὸν ἦταν ἡ πιὸ σπουδαία δουλειά. Νὰ θυμᾶσαι λοιπόν: Ὑπάρχει μόνο μία στιγμή, ποὺ εἶναι ἡ πιὸ σπουδαία, τὸ παρόν. Εἶναι ἡ πιὸ σπουδαία στιγμή, γιατί εἶναι ἡ μόνη πάνω στὴν ὁποία ἔχεις κάποια δύναμη. Ὁ πιὸ ἀναγκαῖος ἄνθρωπος εἶναι αὐτὸς μαζί μὲ τὸν ὁποῖο βρίσκεσαι, γιατί κανένας ἄνθρωπος δὲν ξέρει ἂν θὰ ἔχει ποτὲ πάρε-δῶσε μὲ κάποιον ἄλλο. Καὶ τὸ πιὸ σπουδαῖο πράγμα εἶναι νὰ τοῦ κάνεις καλὸ, γιατί μόνο γι' αὐτὸν τὸ σκοπὸ ἔχεις ἔλθει σ' αὐτὸν τὸν κόσμο!».

Τώρα λοιπὸν βλέπεις, ὅτι πρέπει νὰ τρέχεις συνεχῶς γιὰ νὰ παραμένεις στὴν ἴδια θέση. Ἄν θέλεις νὰ πᾶς κάπου ἄλλοῦ, θὰ πρέπει νὰ τρέχεις τουλάχιστον δύο φορὲς περισσότερο...

Πηγή: agiazoni.gr